

Arbetsmiljön – en bortglömd historia

Arbetskadorna ökar och fler dör i arbetet. Att uppnå någon nollvision är det inte tal om. Och den som överlever med livslång invaliditet får inte den ersättning som försäkringen lovar.

Arbetskadeförsäkringen har länge kallats: Den bortglömda försäkringen. Men nu presenterar Socialförsäkringsutredningen rapporten; En alternativ arbetskadeförsäkring.

Efter regeringsskiftet 2006 har anslaget till Arbetsmiljöverket bantats kraftigt och antalet inspektörer har minskat med en fjärdedel. Det har inneburit betydligt färre arbetsplatsbesök, vilket fått allvarliga konsekvenser med svåra arbetsplatsolyckor och flera dödsfall som följd.

Dessutom lades Arbetslivsinstitutet ner, vilket inneburit att forskningen kring arbete och hälsa tills vidare är arkiverat. Regeringens avsikt var att universitetet skulle ta hand om forskningen om bland annat hälsoeffekter, belastningsskador, psykosociala problem och arbetsmiljöteknik. Men i budgeten öronmärktes inga resurser för sådan forskning.

Den svenska modellen är vägledande för ett samförstånd mellan arbetsmarknadens parter och i denna anda bildades Arbetsmarknadens försäkringsaktiebolag (AFA) av Svenskt näringsliv

(tidigare SAF) tillsammans med LO/TCO. I dag försäkras över fyra miljoner arbetande genom AFA.

De som överlever skadorna de får i arbetet, ska ersättas för inkomstförlust och få livränta. Uppdrag granskning visade i sina båda program under 2001 och 2006 att AFA inte betalade ut den ersättning som de skadade var berättigade till. Under senare år har massmedia gång på gång visat på att det inte var några engångsföreteelser.

Av artiklar och nyhetsinslag som presenteras i massmedia får man intrycket av att AFA satt i system att inte betala ut ersättning till de arbetsskadade. Det kan tyckas märkligt då AFAs tillgångar är cirka 200 miljarder kronor. Dessutom har de betalat tillbaka ersättning till kommuner och landsting på cirka 14 miljarder senaste året. Även byggbolagen har fått tillbaka tiotals miljoner.

De som har misshandlats av AFA har klagat till tillsynsmyndigheten Finansinspektionen, men ingen har fått någon rättning av felaktiga beslut. Eftersom AFA är ett privat försäkringsbolag som ägs av Svenskt Näringsliv tillsammans med LO/TCO, innebär det att bolaget är skyddat från insyn av andra myndigheter och massmedia. Ingen har möjlighet att granska AFA.

Foto: Highways Agency/Flickr.com-CC-BY

Få som skadas på sin arbetsplats får den ersättning som de är berättigade till.

Vad som i dag påvisats är att kvinnorna diskrimineras då de sällan får sina skador klassade som arbetsskador. Dessutom är handläggningstiderna extremt långa. Det är inte ovanligt att det tar flera år för de skadade att få sin rättmätiga ersättning.

Den bortglömda försäkringen som knuffats åt sidan under allt för många år, trots påvisade brister kommer nu att tas fram i ljuset. Efter fyra års utredande

Socialförsäkringsutredningen presentera sin slutrapport. Utredningen pekar särskilt på två saker som måste ändras. För det första, att det behövs en ny arbetskadeförsäkring och för det andra att det behövs bättre statistik över arbetsskadorna och deras kostnader.

Vad som kommer att hända med den nya regeringen står fortfarande i stjärnorna. Men det troliga för arbetskadeförsäkringen är att ytterligare en ny

utredning tillsätts för att visa att man inte glömt bort ”den bortglömda försäkringen”. Som den fungerar i dag är den ett problem både när det gäller rättssäkerheten och demokratin.

Leif Kävestad

Den parlamentariska Socialförsäkringsutredningen med underlagsrapport nr 8: En alternativ arbetskadeförsäkring ska presentera sin slutrapport den 31 januari 2015.